

ULDUZ VE KONUŞAN BEBEK

AKYÜZ YAYINLARI
Çocuk Kitapları

ULDUZ VE KONUŞAN BEBEK

2. Basım -
Baskı : Yalçın Ofset

■ **AKYÜZ KİTABEVİ**
Neçet Ömer sok. Kadıköy İş merkezi
No: 10/124 Kadıköy - İSTANBUL
Tel. : 347 08 27 - 347 51 28

behtrenji

ULDUZ VE KONUŞAN BEBEK

Türkçesi

İLDENİZ KURTULAN

Resimleyen

MUSTAFA DELİOĐLU

Semed BEHRENGİ Üzerine

1939 yılında İran Azerbaycan'ı Tebriz kentinde yoksul bir işçi ailesinde doğdu Semed Behrengi. Tebriz'de öğretmen okulunu bitirdi. Tüm Azerbaycan'ın kırsal alanını adım adım dolaştı. Köylerinde öğretmenlik yaparken halkının sorunlarını inceledi.

İran'ın karanlık saltanat döneminin baskısı altında devrimci savaşını toplumsal içerikli yapıtlarıyla sürdürdü.

İki yüzyılı aşkın bir süreden beri kültürel ve sosyo-ekonomik sömürü tutsağı bulunan Azeri insanının dil özgürlüğü umudunu işledi. Bu dili çok güzel kullanabildiği halde geniş bir topluma seslenebilmek için Farsça yazdı: Titiz bir sorumluluk altında, ve kendisine yol gösteren diyalektik yöntemini unutmadan...

Sonra hiç beklenmedik bir anda Aras Çayı'nda ölü bulundu. Onu bilenler öldürülmüş olduğunu kabul ederler. Mezarı Tebriz'dedir. Taşında 31 Ağustos 1968 yazar...

Konuşan Bebek'ten Birkaç Söz

Selam çocuklar,

Ben Ulduz'un konuşan bebeğiyim.

Ulduz ve Kargalar adlı kitabı okuyan çocuklar beni de Ulduz'u da iyi tanır.lar.

Şimdi bu anlattığım öykü, kargalarla olan öyküden daha önceki olayları içermektedir.

O zamanlar Ulduz'un üvey anasının evimize gelişi, ancak iki üç yıl kadar olmuştu. Ulduz da olsa olsa dört beş yaşlarındaydı. Ben konuşmasını öğrenmemiştim.

Beni Ulduz'un öz anası eski başörtüsüyle çarşaf artıklarından yapmış; içimi, göğsümü, karnımı, kol ve bacaklarımı saçlarından kestığı parçalarla doldurmuştu...

Bir gece, Ulduz beni alıp karşısına koydu. Durmadan konuştu, konuştu, içini döktü. Anlattıkları beni öylesine etkiledi ki, sonunda dayanamayıp dile geldim, konuştum onunla... Artık konuşan bir bebektim. Hâlâ da öyleyim.

Ulduz'la benim serüvenimiz oldukça uzundur. Behrengi Öğretmen, Ulduz'dan duyduklarını öyküleştirmiş. Birkaç gün önce yazdıklarını bana getirdi ve:

«Başınızdan geçenleri yazdım. Okumanı ve fikrini söylemeni istiyorum,» dedi.

Okudum baştan başa öyküyü. Beğendim, güzel olmuş. Yalnız, nasıl desem bilmem ki, yazıda kimi cümleler Farsça dil kurallarına uymuyordu. Elimden geldiğince düzeltmeye çalıştım. Cümle yapılarında, söz dizimlerinde yine de yanlışlıklarla karşılaşılırsanız suçu bende arayın. Onun başına kakmayın sakın Farsçayı hakkıyla bilmiyor diye...

İnanın o da öz dili Azeri Türkçesiyle değil de başka bir dilde yazmaya zorlandığından kahroluyor. Ama ne gelir elden? Haklı değil miyim?

Gelgelelim benim son sözüme, şımarık ve kendini beğenmiş çocuklar bu öykümüzü okumaya kalkmasınlar diyorum. Hele o kaldırımlarda aç dolaşan evsiz barksız yoksul çocukları adam yerine koymayan, işçi çocuklarını küçümseyen, ve arabalarına kurulunca kasılan varlıklı ailelerin çocukları okumasın öykümüzü. Çünkü Behrengi Öğretmen öyküleri

ni o yoksul çocuklara yazar, bunu her fırsatta söylemişti.

Ama yaramaz ve kendini beğenmiş çocuklar da düşünce ve davranışlarını düzeltebilir. O zaman Behrengi Öğretmen'in gönlü olur, okutur öykülerini...

Bilinçli Çocukların Dostu
Konuşan Bebek

BEBEK KONUŞMASINI ÖĞRENİYOR

Alaca karanlıktı. Ulduz sandık odasında oturmuştu. Koca bebeğini karşısına almış, yavaş bir sesle konuşuyordu:

«Sana bir şey söyleyeyim mi koca bebek? Şu dünyada senden başka kimsem yok! Anam mı? Hiç anımsamıyorum ki. Babam boşamış onu çok eskiden, baba evine göndermiş köye. Üvey anamı hiç mi hiç sevmem. Evimize gelmesiyle babamı elimden aldı.

Öyle yalnızım ki bu evde sorma. İneğimi de dün kesip öldürdüler. Aramız çok iyiydi. Onunla konuşurdum. Ellerimi yalar, bana süt verirdi. Beni karşısında görmezse ne yapsalar sağdırmazdı kendini. Öz anam doğurtmuş ve büyütmüş onu. O zamandan beri bizdeydi.

Koca bebeğim, konuş benimle, konuş yoksa hırşımdan patlayacağım.

Evet ne diyordum? Dün ineğimi kestiler. Üvey anam aşeriyormuş, ineğimin etini canı çekmiş. Şimdi de mutfakta kız kardeşiyle birlikte etin pişmesini bekliyor...

Ah benim zavallı, sevimli inegim!.. Biliyorum şimdi ateşin üzerinde fokur fokur kaynamaktasın...

Koca bebeğim konuş benimle, n'olur konuş... Konuş yoksa patlayacağım. Üzüntümden öleceğim...

Üvey anam aşerdüğinden beri beni görececek gözü yok. «Seni görünce,» diyor, «midem bulanıyor. Kusasım geliyor, elimde değil.»

Bu yüzden hep sandık odasına kapanmak zorunda kalıyorum. Beni görme-
sin, midesi bulanmasın diye...

Hadi koca bebeğim, konuş benimle,
yoksa patlayacağım...

Ne zamandan beri bebeğimsin bilmi-
yorum. Gözümü açtığımdan beri seni gö-
rüyorum ben. Sen de beni sevmezsen, sen
de bana surat asarsan, n'aparım sonra?

Koca bebeğim konuş benimle n'olur
konuş patlayacağım. Yüreğim çatlaya-
cak... Koca bebek... Koca bebek... Patlı-
yorum... Konuş benimle... Konuşsana...»

Ulduz ansızın bir elin, gözyaşlarını
sildiğini hissetti. Aynı anda ağır bir ses:

«Ulduz!» dedi. «Yeter artık! Ağlama!
Patlamayacaksın. Bak konuşuyorum işte.
Sesimi işitiyor musun? Koca Bebeğin ko-
nuşuyor. Artık yalnız değilsin.»

Ulduz saçlarını yüzünden sıyırdı...
Bir de ne görsün? Koca bebek duvarın di-
binden kalkmış gelmiş, önüne kurulmuş
oturmuş, bir eliyle de gözlerinin yaşını
silmiyor mu?

«Bebeğim konuşan sen miydin?»

«Evet bendim. Konuşuyorum. Hep
konuşacağım. Artık senin dilini biliyo-
rum.»

Hava kararmıştı. Ulduz bebeğini zor-

lukla seçebiliyordu. El yordamıyla sandık odasından çıktı. Kibriti alıp lambayı yakmak için rafa doğru uzandı. Kibrit lambanın yanında değildi. Lambayı yere koydu, başka raftan buldu kibriti. Bu sırada ayağı lambaya çarptı, lamba devrildi. Şişesi kırıldı, gazı haliya dağıldı. Gaz yağının kokusu gecenin karanlığıyla birlikte odayı doldurdu. Bu sırada kapı çalındı. Ulduz telâşlandı. Sandık odasının eşiğine kadar gelen bebek,

«Gir içeri Ulduz,» dedi. «İyisi mi, hiç

oralı olma. Sandık odasından hiç mi hiç çıkmadığını söylersin.»

Sokak kapısının açılmasıyla baba ve üvey anasının sesi duyuldu.

Üvey ana önden geliyordu:

«Mutfaktaydım,» dedi. «Lambayı yakmadım. Hemen şimdi yakarım.»

Bebek yine Ulduz'a:

«Hadi çabuk ol gir içeri,» dedi.

Ulduz:

«Burada kalıp onlara şişeyi kırdığımı söylemem gerekir,» dedi. «Yoksa kırıklara basarlar, iyi olmaz.»

Üvey ana eşikten içeri girerken Ulduz bir kibrit yaktı ve:

«Dikkat et, ana,» dedi. «Lamba düştü, şişesi kırıldı.»

Baba da, üvey ananın ardından içeri girmişti. Üvey ana hırsıyla elini kaldırmış indirecekti tokatını ki, babası tuttu elini ve yavaşça:

«Sana birkaç gün çocuğa ilişme demiştim,» dedi.

İneğin kesiminde Ulduz öylesine ağlayıp sızlamıştı ki, herkes üzüntüsünden ölür bu çocuk demişti. Geçen akşam da geç yatmış, sabaha dek uykusunda sayıklamış, inek gibi böğürmüştü.

Bu yüzden baba, karısına, çocuğu birkaç gün için rahat bırakmasını, onunla uğraşmamasını söylemişti.

Üvey ana:

«Bunun gibi beceriksiz bir çocuk görmedim hiç,» dedi. «Bir lamba yakamıyor! Yıkıl karşımdan, gözüm görmesin!»

Ulduz sandık odasına döndü. Üvey ana başka bir lamba yaktı ve:

«Bu gaz kokusu midemi bulandırdı,» dedi.

Bir yaz günüydü. Pencere açıktı. Üvey ana başını pencereden dışarı çıkardı ve kustu.

Baba soyunmuş, yerdeki cam kırıklarını topluyordu. Üvey ananın kızkardeşi telâşla içeri girdi:

«Abla,» dedi, «bu et zehir gibi acı!...»

Üvey ana belini doğrulttu:

«Ne dedin? Ne dedin? Et mi acı?» Peri elindeki bir parça eti uzattı:

«Al bir tadına bak da gör...» dedi. Üvey ana, kızkardeşinin elindeki eti kaptı, ağzına attı. Et öylesine acıydı ki, midesi yine bulandı.

Uzatmayalım, baba, üvey ana ve Peri hep birlikte. telâşla mutfağa koştu- lar.

Ulduz'la konuşan bebek, sandık oda-

sına yansıyan cılız bir aydınlık altında konuşuyorlardı:

«Duydun mu Konuşan Bebeğim Perinin söylediklerini? İneğin etinin tadı ağzlarına acı gelmiş.»

«Sanırım, inek onların ağız tadını bozmak için etini bile bile acılaştırmış. Senin ağzına tadı hiç de acı gelmeyecek.»

«Bir tadayım.»

«Ayrıca ben derim ki, ineğinden anı olarak bir şey sakla. İşimize yarar. Böyle yaratıkların birtakım özellikleri olmalı.»

«Sence nesini saklasam?»

«Örneğin ayağını saklayabiliriz.»

ÜVEY ANA İÇİN ACI ULDUZ İÇİN TATLI

Mutfakta, baba üvey ana ve Peri ocağın başına toplanmış, et parçalarını teker teker tadıyor, tükürüyorlardı. Etin büyük bir parçası çengele asılı duruyordu. Ertesi gün bunu kavurma yapmayı düşünmüşlerdi. Baba bir parça kesip tattı. Çiği de zehir gibi acıydı...

Baba:

«Kimbilir kesiminden önce ne yedi de böyle acılaştı eti,» dedi.

Üvey ana:

«Hiçbir şey yemedi,» dedi. «Kız gözlerinin zehrini akıtmıştır içine. Kahrolası kemgöz!»

«İneğe yazık ettik boşu boşuna. Sana kasaptan sığır eti alayım dedim, ama anlatamadım ki!»

«İneğin canı cehenneme. Ben mahvoldum, ben! Şu pis koku midemi altüst etti.»

Peri, ablasının kolunu tuttu ve:

«Gel dışarı çikalım,» dedi.

Üvey ana Peri'ye dayanarak çıktı. Oluğun kıyısına oturdu:

«Çağırın Ulduz'u,» dedi. «Şu etleri alıp Gülsüm'e götürsün. Evi kokuttu.»

Gülsüm sol yanlarındaki komşularıydı. Kocası Tahran'da tuğla ocağı işçiliği yapıyordu. Okula giden bir de oğlu vardı, adı Yaşar'dı. Gülsüm çamaşıra giderdi.

Peri odaya girdi ve:

«Ulduz, kız Ulduz!» dedi. «Bak hele, anan çağırıyor. Yaşar'lara gidecekmişsin.»

O sırada Ulduz, bebeğe Yaşar'ı anlatıyor, öve öve bitiremiyordu onu.

Konuşan Bebek:

«İstersen,» dedi, «konuştuğumu Yaşar'a söyle.»

Bahçeye çıktı ardından. Sokağın başındaki lamba, azıcık aydınlatıyordu bahçeyi. Üvey ana yere çökmüş, ögürüp ögürüp kusuyordu. Baba et tenceresini getirip dut ağacının altına koymuştu. Bir eli karısının alnındaydı.

Peri, Ulduz'a:

«Tencereyi al, Gülsüm'lere götür.» dedi.

Üvey anası:

«Sakın ha!» dedi. «O serseri oğlanla oturup çene çalma... Tez dön.»

Ulduz:

«Ana bu eti neden yemiyorsun?» diye sordu.

Üvey anası kızdı:

«Burun deliklerini pamukla mı tıkadın? Şu pis kokuyu duymuyor musun? Çabuk al götür.»

Peri, üvey anaya:

«Ablacığım,» diyordu, «bu inek sağlığında da leş gibi kokardı, huysuzdu. Değil mi?»

Baba susuyordu. Bir de baktı ki ne görsün? Ulduz et parçalarını tencereden çıkarmış, iştahla yemiyor mu!..

Kendini tutamayıp :

«Yeme kızım,» dedi. «Haştalanırsın sonra.» Ama Ulduz dinlemedi.

«Yeme diyorum kızım. Tükür ağzındaki.»

«Babacığım, öyle lezzetli ki nasıl yemiyeyim.»

Peri atıldı :

«Tıpkı leş kargası. Ne bulsa yer.»

Üvey ana nefretle :

«İnsan değil ki o!» dedi.

Ulduz bir parça et daha attı ağzına :

«Ben,» dedi, «bugüne dek böylesine lezzetli bir et yememiştim.»

Üvey ana tiksindi. Peri suratını ekşitti. Baba donakaldı. Ulduz'un neşesine diyecek yoktu :

«Bu ne lezzet, tereyağında kızarmış tavuk etinden daha lezzetli, be ana.» .

Üvey ana elini yüzünü yıkamıştı, kalktı odaya geçti :

«Ye de geber,» dedi. «Tasası bana mı düştü.»

«Yeter artık kızım,» diyordu baba. «Hadi götür Gülsüm'lere ver tencereyi.»

«Birkaç parça daha alayım babacığım. Şimdi götürreceğim.»

Babayla Peri odaya girdiler. Üvey ana eliyle karnını tutmuş odada bir aşağı bir yukarı dolaşıyor, inliyordu. Onları görünce :

«Ortalığa öyle pis bir koku sindi ki burnumun direği kırılacak nerdeyse!» dedi.

«Ablacığım, gaz yağı kokusu olacak.»

«Yani gaz yağı kokusunu ayırt edemeyecek kadar aptal mıyım ben? Ah midem, barsaklarım ağzıma geliyor. 'Ah... Öf...»

Baba çaresizdi :

«Onu bahçeye çıkarsan iyi olur Peri. Biraz serin hava alsın.»

Peri ablasının elinden tutarak onu bahçeye çıkardı. Ulduz hâlâ ağacın dibine çökmüş, büyük bir ağız tadıyla etleri hapır hupur atıştırıyor, «ımm... immm...» diyerek parmaklarını yalıyordu. Üvey ana dayanamadı bu haline, bağırdı:

«Seni uyuz seni... Bana inat yapıyorsun değil mi? Götür diyorum sana bu kokmuş leşi.»

Ulduz hiç istifini bozmadan:

«Kokan ne?» diye sordu.

Üvey ana çığlık çığlığa tencereye bir tekme attı:

«Kokan senin şu uyuz ineğinin etidir, anlamıyor musun? Hadi al götür onu buradan. İçimiz dışımıza çıktı..»

Ulduz hâlâ:

«Ana n'olur bırak bir iki lokma daha alayım. Karnım öylesine aç ki...» diyordu.

Üvey ana bu kez Ulduz'un saçlarına attı pençesini. Saçlarını çeke çeke:

«Bana inat olsun diye yapıyorsun, it eniği.»

Baba, gürültüyü işitince başını pencereden çıkardı:

«Yine ne var?»

«Senin de gücün ancak bana yetiyor. Hep şu sarı çiyana dokunma dersin. Gel bak nasıl da uğraşiyor benimle.»

Tencereyi aldı eline Ulduz, sokak kapısına doğru seyirtti. Kapının önünde yere koydu. Kapının halkasına asıldı, bir ayağını kapıya dayadı, kendini yukarıya çekti, kapıyı açtı ve aşağı indi. Aldı tencereyi ve götürdü. Üvey anası arkasından bağıırıyordu:

«Kapı açık dursun!»

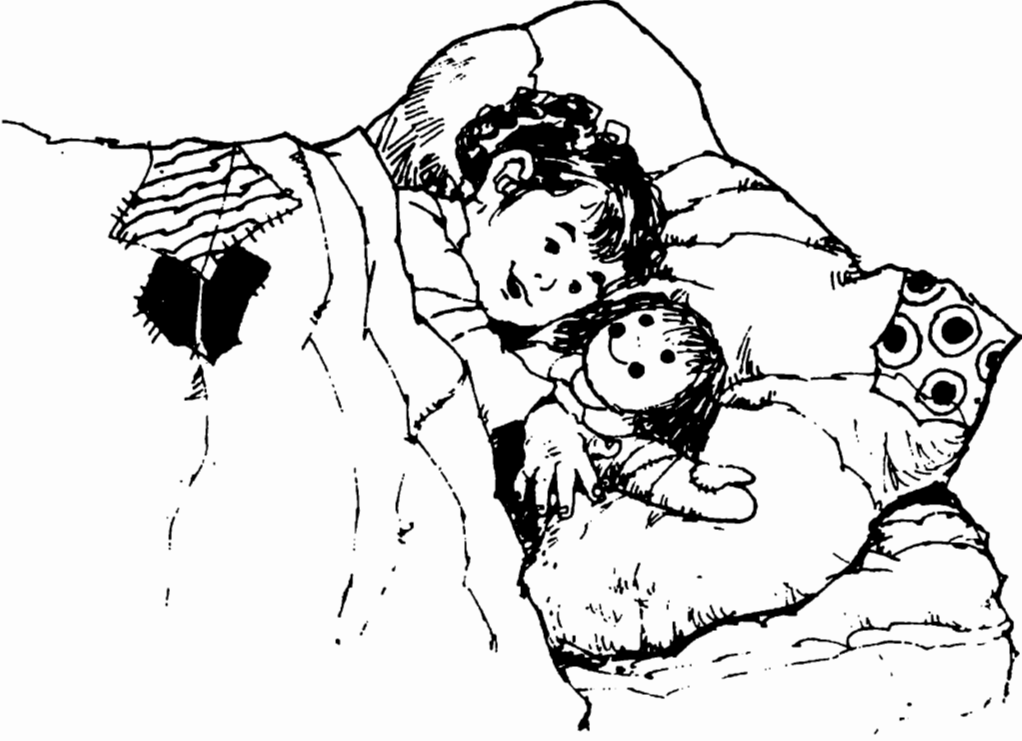
YALIN VE SEVECEN BİR KONUŞMA

O gece, baba, üvey ana ve Peri bahçede yattılar. Ulduz içeride yatacağını söyledi. Babası:

«Kızım,» dedi, «sen sandık odasında yalnız yatmaktan korktuğunu söyledin. N'oldu sana şimdi böyle yalnız yatmak istiyorsun?»

«Üşüyorum baba.»

Peri söze karıştı:

«Bu sıcakta üşüyormuş. Olacak şey mi? Zavallı ablacığımın yerden göğe kadar hakkı var, çekilmez.»

«Bırakın zıbarsın,» dedi babası. «İnsan değil ki! Kokmuş eti hapır hupur yemedi mi?»

Ortalık yatışınca, Ulduz konuşan bebegini çağırdı. Bebek geldi, onun yorganının altına sokuldu. Hoşbeş etmeye başladılar.

Bebek:

«Yaşar'ı gördü mü?» diye sordu.

«Gördüm,» dedi Ulduz. «İnanamadı konuştuğuna. Bir gün üçümüz bir araya gelip ve...»

«Şimdi mevsim yaz. Yaşar okula gitmiyor. Sabahtan akşama dek oynar, istese çıkıp gezeriz bile.»

«Yaşar boş değil ki, halı dokuyor.»

«Ya babası?»

«Tahran'a gitmiş. Tuğla işine.»

«Ulduz, ne yap yap, ineğin ayağını sakla. Sıradan bir hayvan değildi o...»

«Öyle ya, etini kim tattıysa acıdır dedi, kokuyor dedi. Oysa yağ gibiydi, bal gibiydi, tavuk eti kadar lezzetliydi. Yaşar da anası da pek beğendiler, afiyetle yediler.»

«Yaşar iyi miydi?»

Bu sabah halı atölyesinde başparmağını kesmiş. Oldukça da derin kesmiş. Artık düğüm atamıyor.»

Birden üvey ananın sesi yükseldi dışardan.

«Çeneni kapatsana kız! Ne o deliler gibi kendi kendine konuşuyorsun? Neler saçmaladığının farkında mısın?»

Baba araya girdi:

«Düş görüyor olmalı.»

Üvey anası:

«Düşü batsın canı çıkasın,» dedi.

Bebek:

«Artık uyusan iyi edersin,» dedi.

Ulduz fısıltıyla:

«Uykum yok ki,» dedi. «Konuşmak istiyorum, oynamak istiyorum. Sen masal bilir misin?»

«Hele birazcık uyu sen. Zamanı gelince masal da anlatırım sana. Biliyor musun, seni de, Yaşar'ı da ormanı gezdirmeye götüreceğim ben.»

Ulduz sesini çıkarmadan sırtüstü yattı. Kayan yıldızları görmek için gözlerini pencereden gökyüzüne dikti.

ORMAN GECESİ DÜŞ GİBİ BİR GECE GÖKTE TAKLA ATMAK

Gece yarılındı. Ay dağların ardından doğuyordu. Bir durgunluk vardı havada, soluğu kesilmişti gökyüzünün. Ama daha yukarılarda cılız bir esinti vardı. Üç beyaz güvercin uçuşuyordu esintiyle birlikte. Ağır ağır süzülerek... Kanatlarının altında, ayışığında, kent derin bir uykuya yatmıştı.

Güvercinlerden birinin kırık kanadı sarılıydı.

Aşağıda, damlarda uyuyanlar vardı.
Bir çocuk uyandı:

«Ana, güvercinlere bak,» dedi. «Yollarını mı şaşırmışlar ne?»

Ana tatlı bir uykuya dalmıştı, uyanmadı. Çocuğun gözleri güvercinleri gözlemle izledi, bakakaldı, sonra uyudu.

Ay yükseldikçe gölgelerin boyu kısalıyordu. Güvercinler şimdi artık kentten çok uzaklaşmışlardı. Kanadı kırık olan, ortadakine:

«Konuşan Bebek, orman çok mu uzak?» diye sordu. Ortadaki:

«Uzak değil Yaşarcığım. Şu ardından ayın doğduğu dağlar var ya, işte oralarda.. Yorulduğun mu yoksa?»

Yaşar, yani kanadı kırık olan güvercin:

«Hayır, yorulmadım,» dedi. «Ben uçmayı severim Konuşan Bebek. Uçmak yormaz beni. Yazın düşlerimde hep uçurtmama binip uçarım.»

Üçüncü güvercin:

«Ben de her gece düşte kanatlanıp uçtuğumu görürüm,» dedi.

Ortadaki, yani Konuşan Bebek:

«Nasıl yani?» diye sordu. Üçüncüsü:

«Bir gece düşümde bal kutusunu almışım,» diye söze başladı. «İçinde ne kadar bal varsa yemişim. Üvey anam anlıyor, kovalamaya başlıyor. Hem de elin-

de bir sopayla... Koşamıyorum. Ayaklarım öyle ağır ki sormayın. İlerleyeceğime geriliyorum daha da. Üvey anam yakaladı yakalayacak beni... Tam o sırada birden havalanıyorum, kanat çırpıp uçmaya, oradan uzaklaşmaya başlıyorum. Damdan dama... Üvey anam bağırıp çağırıyor, aşağıdan beni izliyor...»

«Eee, sonra?» dedi Yaşar.

«Sonra üvey anam elini uzatıyor, bacağıma tutup aşağı çekiyor beni. Korkumdan bağırıyorum, çığlık çığlığa uyanıyorum. Bir de bakıyorum ki sabah olmuş. Üvey anam ayağımdan tutmuş çekiştiriyor: 'Uyansana kız! Güneş her yana yayıldı. Hâlâ uyuyor musun?' diye.»

Yaşar'la Konuşan Bebek gülüştüler:

«Düşte bile yakanı bırakmıyor desene!»

Bebek dedi ki:

«Sahi sen ona ne kötülük yapmışsın ki, düşlerinde bile sana rahat vermiyor?»

«Bilmem. Ben bu evde oldukça babam onu sevmezmiş. Bir gün babama böyle dediğini işittim. Babam ikimizi de sevdiğine yemin billah etti. Ama yararı olmadı.»

Yaşar konuyu değiştirdi:

«Takla atmak istiyorum,» dedi.

Ulduz da sıkılmıştı:

«Atalım, uçümüz birlikte atalım.»

O gece o dolaylardaki çobanlar, gö-
ğe bakınca, süt beyazı üç güvercin gör-
düler. Yorulmak bilmeden uçuşan, takla

atan, birbirleriyle konuşan üç güzel güvercin...

Ansızın Yaşar bir inilti kopardı:

«Eyvah,» dedi. «Durun azıcık. Yaram kanıyor.»

Bebekle Ulduz, onun kırık kanadından kan damladığını gördüler. Bebek kendi göğsünden bir tomar tüy koparıp yarayı bir güzel sardı, ve:

«Ormana varınca yarana merhem yaparım. Hemencecik iyileşir,» dedi.

Dağların eteklerine ulaşmışlardı. İlk daracık bir geçit göründü. Dağlar geçidin ağzında baş başa vermiş, daraltıyorlardı onu. Güvercinler geçide girdiler.

Yaşar bebeğe sordu:

«Konuşan Bebek, bizi neden ormana getirdiğini hiç söylemedin.»

«Bu gece tüm bebekler ormana gelecek. Böyle birkaç ayda bir toplanırız biz.»

Ulduz sordu:

«Ne toplantısı bu?»

«Toplanır, çocukların durumunu konuşuruz. Hem bize de şölen, eğlence gerek...»

«Ağaçlar gökyüzüne uzadıkça uzamıştı, yaprakları ay ışığında pırıl pırıldı. Bir süre de ağaçların üstünde uçtular, ta

ki ormanın ortasına gelene dek... Birtakım konuşmaların karışık sesleri geliyordu. Ortada ağaçsız bir alan vardı. Bu düzlüğün kıyısında küçük bir göl başlıyor, uzayıp ağaçların ardına geçiyordu.

Çevrede türlü türlü görkemli ağaçlar vardı, bu ağaçlara renk renk kuşlar konmuş, ya ötüşüyor, ya da birbirleriyle yarenlik ediyorlardı. Göl kıyısında büyükçe bir ateş yakılmıştı. Ateşin kızıl aydınlığı dört bir yana yayılıyordu.

Yüzlerce binlerce, irili ufaklı bebek geziyor, dolaşıyor yan yana oturup konuşuyorlardı.

Kimi büyük, kimi küçük, kimi güzel giyinmiş, kiminin üstü başı yırtık pırtık, kimi kız, kimi oğlan, ne kadar değişik bebek varsa hepsi toplanmış birbirine karışmıştı...

O gece ormandaki hayvanlar da uyumamışlardı. Çevredeki ağaçların dibine çökmüş, bebekleri seyrediyorlardı.

Yaşar'la Ulduz, bunca bebeği, bunca kuşu, bunca hayvanı bir arada görmekten mutluluk duydular.

Hiçbir çocuk düşünde bile böylesine güzel bir görünümle karşılaşmış değildi. Ay göle yansımış, ağaçlar, kuşlar, ateşin alevi, her şey öyle güzel, öyle sevimliydi, her şey, her şey... her...

YELPAZE KUYRUKLU GEVEZE TAVUS KUŞU

Tavus kuşu bir ağacın üstüne tek başına tünemiş, kuyruğunu sarkıtmıştı:

Konuşan Bebek:

«Gelin sizi tavus kuşuna götürüyüm,» dedi, «onunla konuşun. Ben Sara'nın yanına gidiyorum. Sizi çağırınca bebeklerin yanına gelirsiniz.»

Ulduz:

«Sara da kim?» diye sordu.

«Sara büyüğümüzdür.»

Bebek, çocukları tavus kuşuyla tanıştırdı:

«Demek Konuşan Bebeğin arkadaşlarıdır.»

«Evet, bizi o getirdi buraya. Bebeklerin şenliğine katılmamız için,» dedi Ulduz. Yaşar lafa karıştı:

«Tavus kuşu, ne kadar güzelsin sen böyle!»

«Güzelim ya, bir açayım kuyruğumu da siz o zaman görün beni.»

Tavus kuşu kuyruğunu kocaman bir şemsiye gibi açtı. Ayın ve ateşin aydınlığında kuyruk binbir renge dönüşüyordu. Çocukların ağızları şaşkınlıktan bir karışık açık kalmıştı.

«Evet, gördüğünüz gibi ben çok güzel bir kuşum. Kuyruğumla ne kadar güzel bir şemsiye kurduğumu görüyorsunuz. Tüm çocuklar bir tek tüyümü ele geçirmek için neler neler yaparlar. Ozanlar güzellik ve görkemimi öve öve bitirmezler. Örneğin Şirazlı Sâdi der ki:

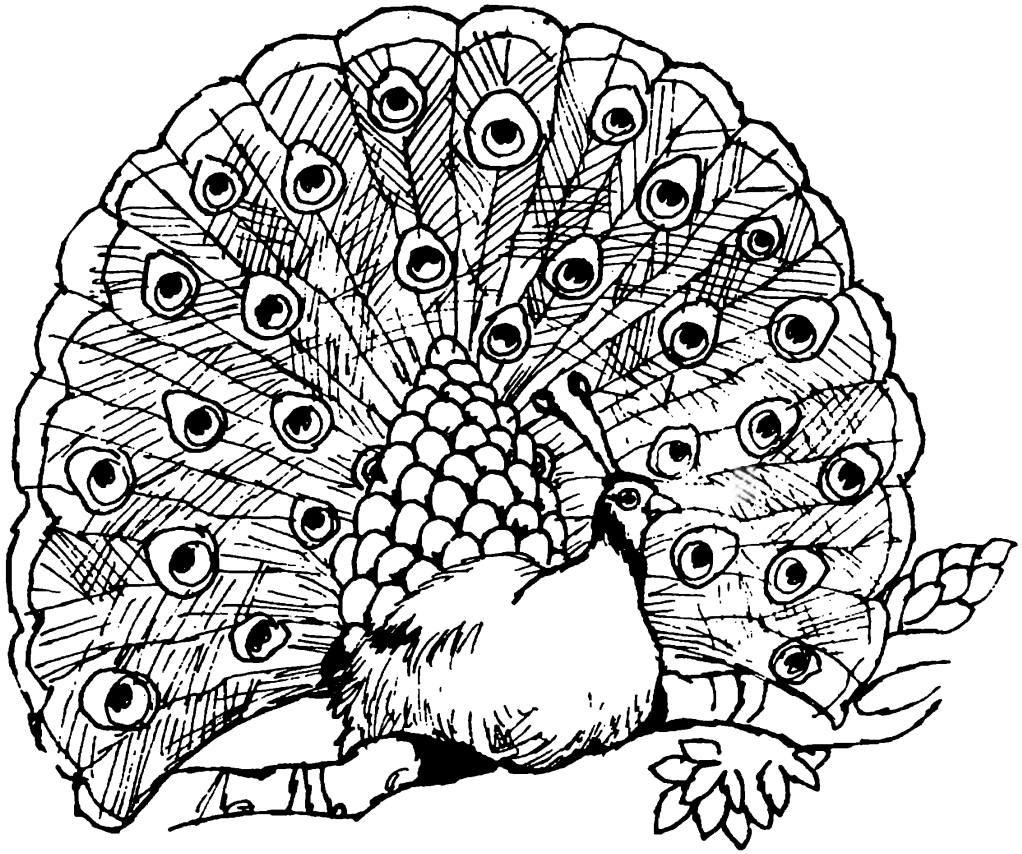
Tavusun görkemini gören çocuklar
Tüyünü hiç durmadan çeker alırlar.

«Eski bir kitapta okumuştum, büyük bilgin İbni Sina, etimin ve yağımın bin derde deva olduğunu söylemiş. Yine Ozanlar, güneşi bana benzetirler, güneşe «ateş kanatlı tavus» demişler. Kimi eski kitaplarda adım 'abdul Hasan' yani güzellik babası diye geçer. Ben eşimden bile çok güzelim...»

Tavusun gevezeliği Yaşar'ı sıktı. Ama tüylerinden bir iki tanesini ondan isteyebilme umuduyla kulak kesilmişti. Fırsat kolluyordu. Sonunda dayanamadı kesti sözünü:

«Tavuscuğum, bana ve Ulduz'a bu güzel tüylerinden bir iki tane verir misin? Kitaplarımızın arasında saklarız.»

Tavus böyle bir isteği hiç beklemiyordu:

«Olmaz,» dedi. «Ben değerli tüyleri mi kimseciklere vermem. Tüylerim gövdemin birer parçasıdır. Sen gözlerini çıkarıp bana verebilir misin?»

Ulduz daha çok, bebekleri, hayvanları kolluyordu. Tavusu pek dinlemiyordu. Bu yüzden Konuşan Bebeğin onları çağırdığını Yaşar'dan önce gördü. Konuşan Bebek artık güvercin kılığında değildi. Yaşar'ı üzgün gören Ulduz:

«Haydi gel aşağı inelim, Yaşar. Konuşan Bebek bizi çağırıyor,» dedi.

Tavusla vedalaştılar, uçarak aşağıya indiler.

- Tavus çirkin ayakları görülmesin diye, kuyruğunu hep açık tutmuş ve yerinden kımıldamamıştı. Çocukların gitmeye davrandıklarını görünce:

«Güle güle,» dedi. «Umamın her gittiğiniz yerde güzelliğimi översiniz. Unutmayın emi?»

SARA

VE

ÖBÜR ÇOCUKLARLA TANIŞMA

Konuşan Bebek elini Ulduz'la Yaşar'ın üstüne sürerek onları güvercin kılığından çıkardı.

Bir karış boyu olan minik bir bebek, bir taş üzerine oturmuştu. Konuşan Bebek ona:

«Sara, bak, işte benim arkadaşlarım Ulduz ve Yaşar,» dedi. Yaşar ve Ulduz selam verdiler. Sara ayağa kalktı, çocuklar eğilip elini sıktılar.

«Şenliğimize hoş geldiniz,» dedi Sara. «Bütün bebekler adına size hoş geldiniz diyorum.»

Yaşar:

«Konuşan Bebeğin sevgisini kazandığımız için gerçekten övünüyoruz,» dedi. «Bizi aranıza aldığınız, bize öz dostlarınız gibi davrandığınız için çok sevinçliyiz. Hepinize çok teşekkür ederiz.»

Sara:

«Önce kendinize teşekkür etmelisiniz,» dedi. «Siz sevgi dolu güzel huy ve davranışlarınızla bebeğimizi konuşurabildiniz. Ve bu ormana gelmeyi başardınız.» Sonra Konuşan Bebeğe döndü:

«Çocukları al götür, öbür bebeklerle de tanışsınlar. Sonra herkese söyle, gelsinler burada toplansınlar. Önce biraz konuşuruz, sonra şenliğe başlarız.»

Bebekler, Konuşan Bebeğin arkadaşlarını getirdiğini duyunca çevrelerini sardılar, hoşgeldiniz deyip sevgilerini belirttiler, yarenlik ettiler

KENDİNİ BEĞENENLERİN GÖRÜNÜMÜ

Yaşar'ın kesilmiş parmağının acısı dayanılmaz olmuştu. Bebeğin elini tuttu:
«Çok acıyor bir şeyler yapamaz mısın?»

«İşe bak, unutmuşum. İyi ki söyledin.»

Bu sırada başka bir koca bebek onlara yaklaştı:

«Yaralı mısın, Yaşar?»

«Evet Bayan Bebek. Başparmağımı bıçak kesti.»

«Halı atölyesinde,» dedi Ulduz.

«Benimle ormana gel. Bir ilâç biliyorum, yaran birkaç saatte iyileşir. Haydi gel.» Tuttu Yaşar'ın elinden çekti.

Konuşan Bebek:

«Git Yaşar,» dedi. «Sevimli bir bebettir o. Bitkisel ilâçları çok iyi tanır.»

İkisi birlikte, bebeklerin arasından geçtiler. Ormana girerken, hayvanlar çekilip yol açtılar onlara. Beyaz bir tavşan bir kökü kemiriyordu. Bebek ona:

«Tavşan Yoldaş,» dedi. «Ormanın öbür ucuna kadar bir koşu gidip, geniş yayvan yapraklardan bir iki tane getirebilir misin?»

Tavşan:

«Bu kez kimin yarasını saracaksın?» diye sordu.

«Yaşar'ın yarasını. Seni burada kavağın altında bekleyeceğiz.»

Tavşan ok gibi fırladı, ormanın derinlikleri arasında görünmez oldu. Be-

bek birkaç çeşit yaprak ve bitki topladı, kavağın dibine oturdu, genişçe bir taş aldı eline, dövdü topladıklarını.

Buldukları yerden öbür bebekleri göremiyorlardı. Yalnız ağaçların dal ve yapraklarının arasından süzülen alevlerin pırıltısı onlara kadar geliyordu.

Yaşar:

«Bayan Bebek,» dedi, «tavus kuşunu tanır mısın?»

«Tanımaz olur muyum hiç, hem de çok iyi tanırım. Kendini beğenmiş biridir. Kasılmaktan başka bir şey bilmez.»

«Konuşan Bebek, konuşalım diye ona götürdü bizi. Ama o hiç fırsat vermedi, hep kendi güzelliğini övdü durdu...»

«Konuşan Bebek, kendini beğenenlerin nasıl kimseler olduklarını göstermek için götürmüştür sizi.»

«Ona tüylerinden birkaç tane ver de kitabımın içinde saklayayım dedim, vermedi. Tüyleri sandığımız kadar ucuz değilmiş.»

Bebek, yaprakları döverken:

«Saçmalamış,» dedi. «Şimdi onun tüy dökme zamanıdır. Tüy döktü mü dilediğin kadar toplayabilirsin.»

«Doğru mu bu?»

«Tavus kuşu her yıl bu dönemlerde tüy değiştirir.»

«Tüyü dökülünce kimbilir nasıl olur?»

«Çirkin olur. Hem de o iğrenç ayaklarını saklayamaz.»

ORMANIN KARANLIK GECELERİ VE ATEŞ BÖCEKLERİ

Yaşar ormanın karanlığına dikmişti

gözlerini. Bitkilerin arasında yavaş yavaş yaklaşan minicik, cılız bir ışık gördü. Bebeğe döndü:

«Bayan Bebek,» dedi. «Bu ışık nereden geliyor acaba?»

Bebek o yana baktı:

«Ateşböceğidir o,» dedi. «Sevimli bir böcektir. Karanlıkta ışık saçır çevresine. Sanırım bizi karanlıkta bırakmamak için yaklaşıyor»

Bebekle Yaşar beklediler, ateşböceği yaklaştı, onlara selam verdi.

Bebek:

«Selam ateşböceği,» dedi. «Nereye gidiyorsun?»

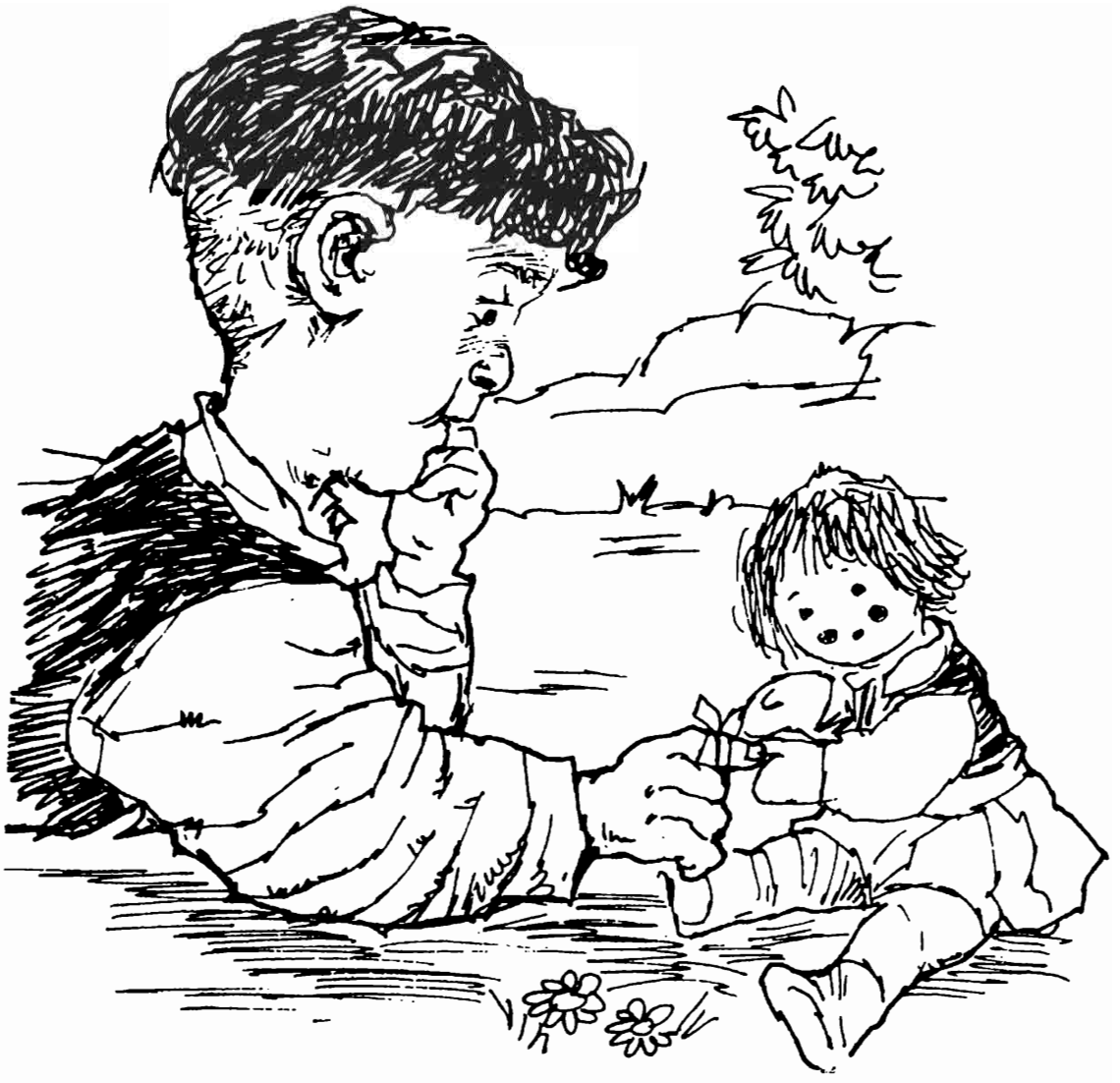
«Orman karanlığında şöyle bir dolaşayım dedim de. Sesinizi duydum. Aydınlığım size yarar diye düşündüm.»

Bebek teşekkür etti, Yaşar'ı göstererek:

«Yaşar'ın yarasına merhem yapıyorum. İyi çocuktur Yaşar. Tanıştırayım.»

Yaşar'la ateşböceği sohbete daldılar. Yaşar, okuldan, halı işçiliğinden, anası ve babasından söz etti. Ateşböceği de ormanı, hayvanları, ağaçları ve ormanın karanlık gecelerini anlattı.

Merhem hazırlanmıştı. Bebek gidip bir ağacın meyvesini kopardı, suyunu

aktı, bu suyla Yaşar'ın yarasını yıkayıp temizledi.

**BİR IŞIK NE DENLİ CILIZ OLURSA
OLSUN YİNE DE AYDINLIKTIR.
YAŞAR'IN DİZİNDEKİ YAMALAR**

Birkaç dakika geçti geçmedi, tavşan çıkageldi. İki tane yumuşak ve geniş yaprak taşıyordu dişlerinin arasında.

Yaprakları bebeğe verdi, ateşböceğini görünce selamladı onu:

«Ne kadar iyi bir arkadaş topluluğu!» dedi.

Ateşböceği:

«Tavşan Yoldaş,» dedi. «Ben hep başkalarının ışksız toplantılarını aydınlatmak isterim. Varsın alaya alsın kimi dostlar beni, bir çiçekle bahar olmaz diye, boşuna uğraşıyorsun, cılız ışığın ormanı aydınlatmaz diye...»

Tavşan:

«Bu, eskilerin lafı,» dedi «Biz, ışık nedenli cılız olursa olsun yine de aydınlıktır, deriz.»

Bebek yaraya merhem sürmüştü, yapraklarla sarmıştı. Tavşan:

«Bayan Bebek,» dedi, «başka isteğin var mı?»

Bebek:

«Bir isteğim daha var,» dedi. «Tavus kuşu gölün kıyısındaki akasya ağacına tünemiş oturuyor. Şimdi onun tüy dökme zamanı. Git bir şeyler yap, yerinden sıçrat onu, bir iki tüyü dökülsün. Onları al da Yaşar'a verelim. Kitaplarının arasına koyacak.»

Tavşan fırladı gitti. Ateşböceği:

«Şu bizim kendini beğenmiş tavus

kuşundan mı söz ediyorsunuz?» diye sor-
du.

Bebek:

«Evet,» dedi.

Yaşar:

«Tüylerinin güzelliğiyle övünüyor,»
dedi.

Ateşböceği:

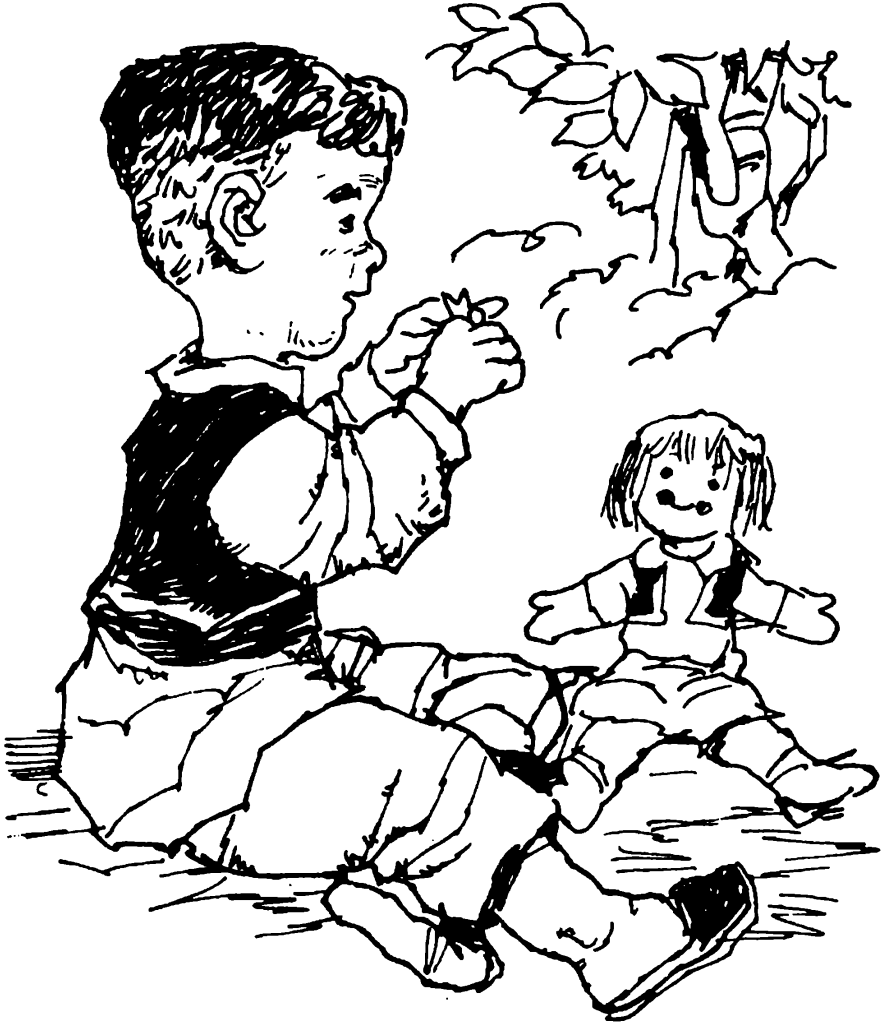
«Yaşar Yoldaş, Bayan Bebeğin ne de
cicili bicili giyindiğini görüyorsun değil
mi? Belki de tavustan daha güzel görünü-
yor. Ama o bu yüzden köbürlenmeye
kalkmıyor. Biz kendisini severiz, giysileri
güzel olmuş, olmamış, farketmez.»

Yaşar ağaçların arasındaki alaca ka-
ranlıkta dizindeki yamaları elleriyle yok-
ladı. Gömleğinin yırtık yellerinden fır-
lamış olan dirseklerine, topuklarındaki
çatlaklara baktı, bir şey demedi.

Bebek:

«Tavus gibi beni de renk renk cici
giysilere tutkun sanma,» dedi. «Bunları
evde giydirdiler bana. Bir varlığının
evindeyim ben. Konuşan Bebek bu evi iyi
bilir.»

Sonra giysisinin eteğinden bir parça
kopardı. Yaşar'ın yarasını sardı.

Kalkıp gitmeye hazırlandılar. Ateş böceği:

«Ben beklerim,» dedi. «Tavşan Yol-
daş gelince arkanızdan gönderirim.»

Bebekle Yaşar daha ağaçların ara-
sından çıkmadan tavşan onlara yetişti,
ağzında tavusun iki büyük tüyünü taşı-
yordu. Yaşar tüyleri aldı, yürüdüler.

DÜNYANIN EN GÜZEL DANSI

Gölün kıyısında, bebeklerin başkanı Sara konuşuyor, öbürleri de sessizce onu dinliyorlardı. Ulduz bir köşede duruyordu.

Sara:

«Daha fazla uzatmayayım lafı,» diyordu. «İlk cemrede yine toplanır görüşürüz. Sözlerime son verirken, sevgili iki konuğumuza, candan davranışlarıyla bebeklerini konuşturdukları için teşekkürlerimi iletmek isterim. Hepimiz biliyoruz ki, şimdiye dek hiçbir çocuk bebeğini konuşturacak kadar olumlu davranışlarda bulunamamıştır. Ulduz'un, Yaşar'ın ve konuşan bebeğin aralarındaki arkadaşlığın sürekli olmasını dilerim. Şimdi konuklarımızın onuruna, Kızıl Gül Dans'ını sunacağız.»

Sara'yı herkes alkışladı, sonra dağıldılar. Konuşan Bebek çocukları bir kayanın üzerine oturttu. «Burada oturun seyredin,» dedi «Kızıl Gül Dansı dünyanın en güzel dansıdır.»

KIZIL GÜL DANSI KIZIL GÜL EZGİSİ

Alan boşaltıldı. Ağaçların dibine çepeçevre çökmüş hayvanlardan ve dallara tünemiş kuşlardan başka hiçbir şey yoktu görünürde. Az sonra yumuşak ve güzel bir müzik sesi işitildi. Yirmi kadar mor giysili, bebek saz çalarak alana girdiler. Ağır ağır ilerleyip bir kıyıya çekildiler. Sonra gölün öbür ucundan kar gibi bembeyaz bir kayık müziğin ritmine uyarak salına salına yaklaştı. Beyazlara bürünmüş bir sürü bebek kayıkta sessizce duruyordu. Suyun belli belirsiz şırıltısı işitiliyordu. Sayısız ördek ve ak kuğu, kayığı çevrelemiş yürütüyorlardı. İrili ufaklı kırmızı balıklar beyaz balıkların çevresini sarmış ilerliyorlardı. Suya ay ışığı vurmuştu. Kayık kıyıya yaklaşınca beyaz bebekler dans ederek karaya çıktılar. Ördekler, kuğular ve balıklar kıyıda dizi dizi durdular. Bebekler kollarını ve gövdelerini dalgalandırarak ağır ağır dans ediyorlardı. Etekleri yere degecek kadar uzundu. Dans ederek birbirlerine yaklaşıp gülümsüyor, ikili üçlü gruplar oluşturuyorlardı. Derken bir iki bebek türkü söylemeye başladı, giderek öte-

kiler de onlara katıldı. Orman müzik ve şarkı sesiyle baştan başa çınlamaya başladı.

Bir varmış da bir yokmuş
Mor gölcüğün yanında
Kızıl bir gül açılmış
Güzelmış hem iriymiş
Derken bir gün yel esmiş
Seller sular kabarmış
Gülün boynu kırılmış
Yaprak yaprak saçılmış
Rüzgâr alıp götürmüş
Kızıl gülü saklamış
Öldürmüş mü yaşatmış
Kimse bilmez ne yapmış
Dostlar buna ağlamış
Bir varmış da bir yokmuş.

Beyaz giysili bebekler türkü söyleyip, dans ederek toplandılar, mor giysililerin yanında durdular. Ezgi bitti, az sonra, küçük kırmızı bir bebek dans ederek ağaçların ardından çıktı. Beyaz bebekler hep bir ağızdan söylemeye başladılar:

Kızıl gül bir sevgiydi
Bu da ondan bir yaprak
Kim götürdü kim verdi
Kimse bilmez nerdeydi.

Kırmızı bebek ortada dans ettikten sonra başka bir köşeden çekildi. Sonra başka bir kırmızı bebek ortaya çıktı..

Beyaz bebekler yine türkü söylemeye başladılar:

**Kızıl gül bir sevgiydi
Bu da başka bir yaprak
Kim götürdü kim verdi
Kimse bilmez nerdeydi.**

Kırmızı bebek ortada dans ettikten sonra dışarı çıkmak isterken başka bir kırmızı bebeğe rastladı. Bir an bakiştılar sonra el ele tutuşup hızlı ve neşeli bir dansa başladılar. Bir süre sonra başka bir kırmızı bebek katıldı onlara, sonra başkası, bir başkası daha, yüzlerce irili ufaklı kırmızı bebek katıldı onlara... Öbek öbek halkalanmış, dans ediyorlardı. Hızlı ve neşeli bir danstı bu. Ay tam başlarının üstündeydi. Ateş sönmüştü. Daha da hızlandı müzik, bebekler birbirlerinin ellerini bırakarak dağıldılar ve gölün kıyısına toplandılar.

Ulduz'la Yaşar, kayanın üstüne oturmuştu; bu güzel gösteri karşısında öyle kendilerinden geçmişlerdi ki sormayın. Yaşar tavus kuşunun tüyünü bile unutmuştu. Bir de baktılar ki gölün kıyısında kocaman kızıl bir gül oluşmasın mı... Hem de iri mi iri, güzel bir gül... Dönerek

dans ediyordu gül... Beyaz bebekler de geldiler sardılar çevresini, dönerek, dans ederek... Ezgi daha da hızlandı. Çocuklar heyecandan yerlerinde duramadılar, kalıp, el ele tutuşarak bebeklerin oyununa katıldılar. Hayvanlar, kuşlar, ağaçlar bile yerlerinde duramıyorlardı.

Bebekler durmadan dans ettiler. Sonra oyun bitti, bir bir dağıldılar. Alan boşaldı. Az sonra kendi giysileriyle çıkıp geldiler.

Artık gitme zamanıydı. Ay giderek soluyordu.

GÜVERCİNLERİN GİDİŞ GELİŞİ ÜVEY ANANIN ÇÖZEMEDİĞİ BİR SORUN

Hava biraz aydınlanmıştı. Üvey ana gözünü açınca dut ağacına konan üç beyaz güvercin gördü. Güvercinler bakıştılar, biri uçup Yaşar'lara gitti, öteki ikisiyse gelip pencereden içeri daldılar. Üvey ana güvercinler çıkacak diye bekledi. Ama çıkan olmadı. Uykusu kaçtı. Kalıp pencereden içeriye baktı. Ulduz'u bebeğiyle koyun koyuna uyur gördü. Oda da başka bir şey yoktu. Şaşırdı bu işe,

hem de korktu biraz. İÇeri girmekten çekindi. Birkaç dakika bekledikten sonra kaygıyla yatağına döndü. Ama gözleri hep pencerede, kulağı kırıştıydı. Az sonra odadan tanımadığı bir ses geldi kulağına, ikinci bir ses fısıltıyla yanıt veriyordu ona. Sanıki iki kişi birbiriyle konuşuyordu. Korkudan terledi. Gözleri pencereye dikili kaldı. Fısıldaşmalar arasında kendi adını da işitti, iyice korkuya kapıldı. Kocasını uyandırdı:

«Kalk, odada birileri var. Korkuyorum.»

Baba:

«Uyu kadın,» dedi. «Sabahın köründe kim gelecek hırsızlığa?»

«Hırsız değıl, başka bir şey. İki güvercin girdi odaya, bir daha da çıkmadılar.»

Baba karısının hatırı için gidip pencereden içeriye baktı. Ulduz, bebeğini kucaklamış uyuyordu. Döndü karısına:

«Sen aklını mı oynattın?» dedi. «Düşünde görmüşsün güvercinleri. Haydi kalk da semaverı yak. Böyle çocukça şeyleri de aklından çıkar.»

Üvey ana semaverı yakmak için kalıp mutfağı gitti. Baba ibriğı aldı, helâya girdi.

Peri hâlâ uyuyordu. Uyanmış olsaydı beyaz bir güvercinin Yaşar'ların evinden yükseldiğini ve pencereden içeri girdiğini görür, sonra da fısıltıların yükseldiğini işitebilirdi.

Üvey ana ateşliği (*) alıp koridordan geçerken konuşulanları işitti:

«Konuşan Bebek, kalk beni güvercin kılığında çıkar da öyle uyu.»

«İyi ki geldin, ben senin eve güvercin kılığında gittiğini unutmuştum. Gel de eski haline döndüreyim seni.»

«Bize gitmeliyiz, burada olmaz.»

«Evet, uç gidelim. Seni burada görmesinler.»

Üvey ana neredeyse aklını kaçıracaktı. Korkudan çılgık atarak bahçeye çıktı. Baba oluğun kıyısında elini yüzünü yıkıyordu. İki beyaz güvercinin pencereden çıkıp bahçede uçtuklarını, sonra, sol bitişik komşuya geçtiklerini gördü.

«Ortalığı ne diye velveleye veriyorsun? Güvercinlerden korkmamış mıydın? İşte uçup gittiler,» dedi karısına.

(*) Ateşlik: Telden yapılmış, uzun saplı küçük tel sepet. Sepet kömürle doldurulur, üzerine bir kor yerleştirilir, hızla çevrilir. Kısa sürede kömürler kor haline gelir.

Gürültüye Peri de uyandı. Üvey ana elinde ateşlik, duvarın dibinde duruyordu:

«Yine konuşuyorlardı. Bunlar cin.»

Peri şaşakalmıştı. Üvey ana ile baba

tartışırken beyaz bir güvercinin damın saçağına tünediğini ve kimseye görünmeden pencereden içeri girmek için fırsat kolladığını farketmediler. Bu güvercin Yaşar'ın yanından dönen Konuşan Bebekti. Kimsenin kendisini göremeyeceğini anlar anlamaz pencereden içeri süzüldü. Ama bu sırada kanat çırpma sesini işten üvey ana başını kaldırdı, onu içeri girerken gördü. Görmesiyle de çığlığı basması bir oldu:

«İşte bak!.. Yine bir güvercin girdi içeri.»

Baba pencereye koştu. Güvercini sandık odasına girerken gördü. Ardından o da sandık odasına daldı. Güvercin yoktu. Şaşırdı. Bu baş belası güvercin nereye saklanmış olabilirdi ki? Kapının arkasında ayakta duran bebek gözüne ilişti.

Ulduz öylesine derin bir uykundaydı ki, günlerce uykusuzluk çekmişti sanki, uyanacak gibi değildi. Baba ona baktı, sonra yorganı kaldırdı. Ulduz yalnızdı, bebek koynunda değildi. Peki, bebeği alıp sandık odasının kapısı ardına kim koymuştu ki?

Üvey anayla Peri pencereden, babaya bakıyorlardı.

Üvey ana:

«Kızın bebeği nerede?» dedi. «Ben baktığımda koynundaydı.»

«Sandık odasında, ama güvercin yok.»

«Bana kalırsa bu bebekte bir iş var. Başımıza dert açacağından korkuyorum.»

Üvey ana hemen dua etmeye, kendi kendine okuyup üflemeğe başladı.

«Kızı uyandır hele.»

Baba ayağının ucuyla dürttü Ulduz'u:

«Uyansana kız!» dedi.

YAŞAR İMAMLARIN GÖZDESİ OLMUŞTU

Yaşar'ın anası Gülsüm, öğle üstü eve gelince, onu hâlâ uyur buldu. Sabah-tan beri Ulduz'lardaydı. Çamaşır yıkamış, askıdaki kokuşmuş eti, sokak köpeklerine atmıştı.

Hava sıcaktı. Yaşar terden sırlıklamdı, üzerindeki yorganı atmış, dizlerini karnına çekmişti.

Gülsüm, yaralı parmağın sargısının değiştiğini gördü. Bu kendisinin sardığı

bez değil, mavi ipek bir kumaşı. Dürttü Yaşar'ı.

«Ana bırak da biraz uyuyayım,» dedi Yaşar.

«Kalk oğlum,» dedi anası. «Bu ne tembellik böyle? Bu mavi kumaşı nereden buldun da yarana sardın?»

Yaşar parmağına bir göz atınca, olup biteni anımsayıverdi. Bir an duraksadı... Anası başucunda oturmuş, çarşafıyla alnının terini siliyordu:

«Bu tertemiz bezi nereden bulduğunu söylemedin?»

«Düşümde nurani bir ihtiyar gördüm. Geldi yanıma oturdu ve bana: «oğlum» dedi, «yarani iyileştirmemi ister misin?» İstemez miyim efendim? dedim. Nurani ihtiyar cebinden bir merhem çıkarıp yarayı yeniden sardı. «Uyanınca yarayı iyileşmiş bulacaksın» dedi.

Yaşar bir an sustu sonra yine anlatmaya başladı.

«Sevimli bir adamdı, öyle aydınlık bir yüzü vardı ki bilemezsin. Yaramı sarınca bana, «Bak arkanda ne duruyor» dedi. Arkama baktım ama bir şey yoktu. Ona döndüğümde onun da yerinde olmadığını gördüm, gitmişti.»

Yaşar'ın anası şaşkın şaşkın oğlunun yüzüne bakakalmıştı. Yaşar bu halden korktu önce, sonra yalanını yuttuğunu anladı. Anası:

«Yüzü nurani miydi dedin?»

«Evet anacığım, nuraniydi. Sen ha'ni bir gün düşünde ninemi gördüğünü söylemiştin. Topal bacağını iyileştirmişti ya. Bak benim de yaram acımıyor artık.»

Anası ağlamaya başladı. Sevinç ve mutluluk ağlamasıydı bu. Oğlunu bağı'na bastı, yüzünü gözünü öptü:

«Sen,» dedi, «İmamların gözdesi oldun. Seni sevmişler. Bunu bir de baban duysaydı... Demek parmağın artık acımıyor ha?»

«Hiç acımıyor. Öteki parmaklarım gibi... Yarın yine işbaşı edebilirim.»

Bunu dedikten sonra sargısını açtı Yaşar. Yaprakları ve merhemi kaldırıp yarasını anasına gösterdi. Yaranın yeri tertemizdi, kanı irini yoktu. Parmağını yine sardılar.

Yaşar kalktı; yorganı, döşegi ve yastığı alıp yüklüğe kaldırdı:

«Havalar iyice ısındı. Bu gece damda yatarım.»

«Anası şaşkın şaşkın bakıyordu, ama bir şey söylemedi. Yaşar elini yüzünü yıkamak için bahçeye çıktı. Gülsüm odada dua ediyor, şükürler olsun diyordu. O an-

da Yaşar'ın aklına geldi: Tavus tüylerini ormanda unutmuştu.

ATLI KARINCALAR

Yaşar oluğun kıyısında durmuş işiyordu ki, duvar dibine düşmüş kesik bir inek ayağı ilişti gözüne. Kara bir kedi de duvarın üstüne tünemiş, aldığı kokunun neyin nesi olduğunu anlamaya çalışıyor

du. Yaşar buna bir anlam veremedi. Sonra geçen gece Ulduz ve bebeğin ona söylediklerini anımsadı.

Gece ormandan dönerken Ulduz:

«Sabah anan bize geldiğinde ineğin ayağını sana göndereceğim. Sakla emi?» demişti.

Yaşar:

«Neden?» diye sormuştu. Konuşan Bebek:

«Bu inek senin bildiğin ineklerden değildi,» diye yanıtlamıştı. «Ayağını saklarsak işimize yarar. Başımız sıkıştıkça yardımına sığınırız.»

Yaşar bunları düşünürken Ulduz'un çığlıklarını işitti:

«Yapma ana! Yapma! Peri Teyze yetiş... Ah öldürüyor beni.»

Yaşar şaşkın şaşkın oluğun kıyısında durmuştu, ne yapacağını bilemiyordu. Birden ineğin ayağına doğru koştu, eline aldı ve yavaşça:

«Üvey ana, Ulduz'u öldürecek. Bir şeyler yapmalısın,» dedi.

Belli belirsiz bir sesin, kulağına şöyle dediğini işitti:

«Beni dama fırlat. Ama kara kediye göz kulak ol.»

Yaşar kara kediyi kovaladı. Ayağı dama attı. Ayağın düşerken çıkardığı gürültüyü işiten anası:

«Yaşar, neydi dama düşen?» diye sordu.

«Bir şey değil. Bana getirdiğin inek ayağını kurusun diye dama attım da...»

«Ulduz verdiydi onu, ne işe yaraya-
cağını kestiremedim.»

«Üvey ana yine Ulduz'u dövüyor sa-
nırım. Onlara bir uğrasana.»

«Bizi ilgilendirmez oğlum. Herkes
kendi işini daha iyi bilir.»

«Ama ana...»

«Hemen elini yüzünü yıka da yemegimizi yiyelim.»

Yaşar beklemeden dama çıktı. İneğin ayağı, ona dedi ki:

«Yirmi kadar atlı karınca gönderdim üvey anaya. Canını okusunlar iyice. Sen şu kara kediyi kolla, korkarım bir gün beni kapıp kaçacak.»

Yaşar çevresine bir göz attı. Kara kedi pençelerinin ucuna basa basa yaklaşıyordu. Yerde bulduğu bir toprak keseğini aldığı gibi kediye fırlattı. Kara kedi fırlayıp kactı.

BİBERİN ACI TADI ATLI KARINCALAR ULDUZ'UN İMDADINA KOŞUYOR

Ulduz'un başına gelenleri öğrenmek için az geriye, Ulduz ve üvey ananın yanına dönelim.

Ulduz'ların evleri kibleye bakan iki oda ile bu odaların arasından geçen biri koridordan oluşmuştu. Odalardan biri oturma odasıydı. Yanında sandık odası, öteki de konuk odasıydı. Koridorun ucu mutfağa açılıyordu. Bahçenin karşı yanında hela, bir de tabanında tandır, tavanında bacası olan odamsı bir kulübe vardı.

Konuk odasının yanındaki merdiven dama çıkıyordu. O gün Yaşar'ın anası Ulduz'lara gidince, üvey ana mutfakta menemen pişiriyordu. Peri'yi de Ulduz'u gözetlemesi için oda kapısının ardına dikmişti. Ulduz'la bebek arasında tuhaf bir ilişkinin varlığını sezmişti çünkü.

Peri sessizce kapının ardına sinmiş, aralıktan Ulduz'u kolluyordu.

Baba daireden dönmemişti henüz.

Ulduz bebeğiyle konuşma fırsatını henüz bulamamıştı. Ulduz'un ağzından söz kapmak için babayla üvey ana çok uğraşmışlardı ama becerememişlerdi. Ulduz bilmezlikten geliyordu. Kimsenin onu göremeyeceği bir anda bebeğinin yanına gitti:

«Üvey ana pusuya yatmış, bir şeylerden kuşkuluyor...»

«Öyleyse birkaç gün birbirimizden uzak dursak iyi olacak.»

«Peri teyze kötü biri sayılmaz. Ama üvey anadan el aman! Bir Konuşan Bebeğin olduğunu anlarsa, hiç vakit geçirmeden alır, yanan tandırın içine atar, yakar kül eder.»

Peri duymuştu onları. Konuşma bitmeden koştu üvey anaya haber saldı. Üvey ana farası kapıldığı gibi kapının ardına saklandı. Hiç bir ses yoktu. Kapının aralığından Ulduz'un sandık odasına kapıp yere oturduğunu, parmaklarını sayarak oynadığını gördü. Dayanamadı, içeri girdi:

«Kiminle konuşuyordun?.. Çabuk söyle, yoksa ellerini iğneyle delik deşik ederim. Arsız!..»

Yüreği ağzına geldi Ulduz'un. Bir şeyler söylemek istediye de kekeleyip durdu. Üvey ana yakasından çıkardığı iğneyi eline batırdı. Ulduz acıyla bağırdı ağlamaya koyuldu. Kadın bir daha batırdı iğneyi. Çırpındı, üvey anadan kurtulmaya çalıştı, ama Peri onu kısıvrak yakalamıştı, üvey anasının önünde tutuyordu. Üvey ana öteki eline de batırdı iğneyi:

«Artık yalan söyleyemezsin, babanı kandırdığın gibi beni de kandıramazsın. Anlat bakalım şu rezil bebek neyin nesi oluyor? Söyleyecek misin, yoksa ağzına biber mi doldurayım?»

Ulduz ağlayarak:

«Bir şey bilmiyorum ana, ben nereden bileyim?» dedi.

Üvey anası Peri'ye baktı:

«Şu biberi al getir Peri. Bak o zaman nasıl konuşur!»

Peri bir koşu gidip karabiberi getirdi. Üvey ana avucuna bir tutam karabiber döktü. Tam o sırada Ulduz'u kaçırdı elinden. Ulduz köşeye sığındı. Üvey ana, Peri'ye:

«Tut şunun ellerinden. Üvey ananın ne demek olduğunu şimdi ona anlatacağım!»

Peri'yle üvey ana, Ulduz'u sırtüstü yere yatırdılar. Üvey ana oturdu Ulduz'un ayakları üstüne. Peri başucunda ellerini sıkıca tuttu. Üvey ana Ulduz'un ağzını açtı. Ulduz öyle çığlıklar atıyor, öylesine ağlıyordu ki, sesi birkaç ev öteden işitilebiliyordu.

«Bir daha yapmam!.. Peri Teyze kurtar beni!..» Peri aldırmadı.

Üvey ana:

«Doğruyu söylemezsen, elimden kurtulamazsın!» diyordu.

Ulduz ağlıyor:

«Bir şey bilmiyorum. Bırakın beni! Ölüyorum...» diyerek kurtulmak için çırpınıyordu. Derken üvey ana karabiberi ağzına doldurdu:

«Bak bakalım tadı nasılmış biberin!»

Ulduz hapşırmaya başladı ve ağzındaki üvey ananın yüzüne püskürttü. Biber üvey ananın gözlerine kaçtı.

Peri birden çığlıklarla yerinden fırladı. Elini ensesine götürdü. Bir atlı karınca olanca gücüyle kıskaçlarını ensesine batırmaktaydı. Sonra başka bir karınca üvey ananın bacağını soktu... Bir başkası Peri'nin kolunu. Bir diğeri üvey ananın sırtını. Acılarından bahçeye dar attılar kendilerini. Karıncaları terliklerle vura vura ezdiler sonunda. Ama ısırıklarının acısı dinmek bilmiyordu. Peri ağlamaya başlamıştı.

Ulduz odanın ortasında yüzü koyun kapanmış, elleriyle ağzını tutmuş inliyordu. Mutfaktan yanık yemek kokuları yükseliyordu.

ÜVEY ANA VE PERİ'NİN KONUKLARI

Akşamın eli kulağındaydı. Yaşar, yatağını dâma sermiş, damın ucuna oturmuş ve bacaklarını sarkıtmıştı. Güneşin batışını seyrediyordu. Sapsarı bir güneş, ufuktaki karmaşık renkler, akşamın alev alev bulutları onun için her zaman güzeldi.

Alaca karanlıkta yıldızlar doğdu teker teker. Önce orada burada sönük sönük duruyorlardı, sonra giderek parlamalar. Göz kırpmaya başladılar.

Peri'nin sesi onu kendine getirdi. Peri pencereden, Yaşar'ın anasına sesleniyordu:

«Gülsüm, bize gelsene, kocandan mektup var!»

Az sonra Yaşar'la anası Ulduz'un babasının yanındaydılar. Oturmuş gözlerini onun ağzına dikmişlerdi. Peri'yle üvey ana da odadaydılar. Ulduz yoktu.

Yaşar'ın babası mektuplarını Ulduz'un babasının adresine yazardı. Mektupta, biraz hasta olduğunu, artık çalışama-

dığını, yakında çoluk çocuğunun yanına döneceğini yazmıştı.

Mektubun sonuna gelmişlerdi ki kapı çalındı. Birkaç konuk görüldü. Üvey ananın erkek kardeşi, yengesi, bir de küçük oğulları Behram. Uzak yoldan gel-

mişlerdi, başka bir kentten... Oturup konuşmaya başladılar. Üvey ana Gülsüm'ü yemek pişirsin diye alıkoydu.

Yaşar bir anasının yanına mutfağa, bir pencerenin önüne gidip duruyordu. Söyleyecek hiçbir sözü yoktu. Vardı ama söylenecek gibi değildi. Kimse karışmasın ona istiyordu. Ulduz'un yanına gitmesine izin verilsin istiyordu.

Konuşma arasında yeñge, üvey anaya:

«Peri'yle seni götürmeye geldik, sabaha yola çıkarız,» dedi.

«Peri'nin nişanlısı döndü mü ki?»

«Evet yarın da düğününü yapacağız.»

Baktı Peri'ye, gülümsedi.

ÜVEY ANANIN ULDUZ'A ETTİKLERİNİ BİR GÜN BİRİ ÇIKIP ÖĞRENECEK Mİ?

Yemekten sonra üvey ana yolculuğu için gereken giysi ve benzeri şeyleri hazırlamaya koyuldu. Sandık odasının kapısı açılınca Yaşar'ın gözü, yerde yatıp ağzı bir bezle sarılan Ulduz'a ilişti. Yaşar'ın anası:

«Nesi var bu kızın?» dedi. «Yemek de yemedi.»

Üvey ana:

«Hasta...» dedi. «Yemesin daha iyi.»

«Nesi var?»

«Ağzı yara olmuş.»

Gülsüm'le üvey ana sandık odasında konuşuyorlardı. Üvey ananın erkek kardeşi sandık odasının yanında oturuyordu. Konuşmalarını işitince kapıyı araladı, Ulduz'u gördü, babaya:

«Demek bu kızı hâlâ tutuyorsunuz,» dedi. «Ben de sanıyordum ki...» Baba, onun sözünü kesti:

«Evet, hâlâ yanımızda tutuyoruz.»

Kardeş karısına döndü, bakiştılar. Bir şey söylemediler.

KİM KORKAR KARANLIKTAN? GECELERİ DAMIN ÜSTÜ NASIL OLUR?

Gecenin geç vaktiydi. Gülsüm mutfakta bulaşık yıkıyordu. Ötekiler sohbeta dalmışlardı. Behram anasına:

«Ana çişim geldi,» dedi.

«Git yap yavrucuğum.»

«Ben korkarım.»

Üvey ana, Yaşar'a:

«Kalk sen götür Behram'ı,» dedi.

Yaşar'ın da çışı vardı zaten. Tembel-
likten yere kakılmış kalkmıyordu. Sonun-
da ikisi birlikte kalkıp dışarı çıktılar. O-

luğun kıyısında durup işemeye başladılar. Behram sordu:

«Sen de okula gidiyor musun? Ben dördüncü sınıftayım.»

«Evet ben de.»

Sustular. Yaşar'ın konuşacak hali yoktu. Yine Behram söze başladı:

«Ben sınıfın birincisiyim. Babacığım bana bisiklet alacak. Sana da alacaklar mı?»

«Hayır.»

Tam dönerken, Behram'ın gözü merdivenlere takıldı:

«Nereye çıkar bu merdiven?»

«Dama... Çıkmak ister misin?»

«Ben karanlıktan korkarım, dönelim.»

«Korkma ben önden gideyim, sen beni izlersin.»

Behram'ın içine kurt düştü:

«Yani sen korkmuyor musun karanlıktan?»

«Korkmuyorum. Geceleri tek başına damda yatarım. Kesinlikle korkmam.»

«Geceleri dam nasıldır?»

«Çıkarsan kendin görürsün»

Yaşar sözünü bitirir bitirmez öne atıldı, merdivenleri hızla tırmandı. Behram duraladı, biraz bekledi, sonra yavaş

yavaş yukarıya çıktı. Yaşar elinden tuttu damın orta yerine götürdü.

Gökyüzünde bir karış boş yer yoktu. Her yer yıldızlarla doluydu. Milyonlar, milyarlarca yıldız...

«Görüyor musun?» dedi Yaşar.

Başının üstünden bir yıldız kaydı. Bir yay çizerek aşağılara indi. Çok öte-lerde bir yıldız parçalandı.

Birkaç köpek gecenin sessizliğinde havlayarak uzaklaştılar. Bir kelebek so-kağın başına doğru uçuyordu. Bir yara-sa yüzlerinin önünden hızla kayarak ke-lebeği avladı, karanlıkta gözden silindi. Ardından ışıklı bir iz çizerek bir yıldız daha kaydı. Birkaç ev öteden ahır koku-su geliyordu. Yaşar başlarının üstündeki samanyolunu gösterdi:

«Gökyüzündeki şu ışık yığnını gö-rüyor musun?»

«Evet.»

«Hac yolu derler buna.»

«Hacılar bu yoldan mı hacca gider?»

Güldü Yaşar:

«Yok canım, cahillerin yakıştıрма-sı... Bunlar yan yana irili ufaklı bir yı-ğın yıldız kümesidir. Ama sakın birbirine

bitişik sanma. Birbirinden çok aralıklı-
lar. Uzaktan böyle görünürler.»

«Peki neden hac yolu derler?»

«Neden olacak? Cahillikten... Eski-
den insanlar bilimden yoksundular. A-
çıklayamadıkları konular için birer ma-
sal uydururlardı. Bu da masallardan bi-
ri işte.»

Behram kuşkulandı:

«Asıl sen uyduruyorsun bunları,» de-
di.

«Hayır, uydurmuyorum. Öğretmen-
lerimizden öğrendim. Sizin öğretmenle-
riniz bunları öğretmedi mi?»

«Hayır biz yalnız dersimize çalışı-
rız.»

«Bunlar dersten değil mi?»

Parlak bir yıldız gökyüzünün bir kö-
şesinden öte yana hızla ilerliyordu. Beh-
ram:

«Hey şu yıldızın bak,» dedi. «Nereye
gidiyor böyle?»

Yaşar:

«Yıldız değil o,» dedi. «Yapay uydu.
Yerden fırlatılmış.»

«Nereye gidiyor peki?»

«Yerin çevresindeki yörüngesinde
dönüyor.»

«Sen benimle dalga geçiyorsun. Kafadan atıyorsun.»

«Bizim öğretmenimiz böyle şeyler anlatmaz.»

«Öyleyse kendi de bilmiyor.»

«Hayır. Her şeyi bilir bizim öğretmenimiz. Kendisi söyledi. Asıl sen yalan söylüyorsun.»

Konuşma ve tartışma giderek uzuyordu. Üvey ananın bahçeden bağırdığını işittiler:

«Behram! Neredesiniz?»

Çocuklar irkildiler. Behram, gecenin karanlığı içinde ağlayacaktı neredeyse. Yaşar elini tuttu:

«Korkma be,» dedi. «Bak yanımdayım işte.»

Üvey ana Yaşar'ı sesinden tanıdı, verip veriştirmeye başladı:

«Seni hayvan seni, çocuğu niye dama çıkardın?»

Ardından koşar adım dama çıktı Behram'ı Yaşar'ın elinden aldı:

«Defol! Serseri, hergele!» diye haykırdı.

Yaşar: «Zilli,» diye karşılık verince, üvey ana zıvanadan çıktı, indirdi suratı

na şamarı. Sonra da Behram'ın elinden sıkıca tutup indirdi aşağı. Yaşar olduğu gibi kaldı bir an, sonra kendini tutamayıp ağlamaya başladı. Sonra kendi damlarına geçti, Kendini yüzükoyun yatağına attı.

KARA KEDİ SONUNDA YAPTI YAPACAĞINI

Yaşar sabahleyin yolcuların gürültüsüne uyandı. Güneş dama yayılmış, cömertçe ısıtıyordu ortalığı. Anası üvey ananın bavulunu omzuna almıştı, ötekilerin ardısıra kapıdan çıktı. İki ev de boştu. Yaşar esneyip gerindi. Kalktı, merdivenlerden Ulduz'un yanına indi.

Ulduz ağzına sarılan bezi açmış, sandık odasında bir şeyler aranıyordu. Yaşar:

«Ne arıyorsun?» diye sordu. Ulduz başını kaldırdı:

«Sen miydin Yaşar?» dedi.

«Benim. Yoksa bebeğe bir şey mi oldu?»

«Bilmiyorum. Ortalıkta yok.»

Ulduz önceki gün başına gelenleri kısaca anlattı. Yaşar da ona inek ayağı ve atlı karıncalardan söz etti. Sonra birlikte tüm köşe bucağı aradılar. Bebekten hiçbir iz yoktu.

Yaşar:

«Üvey ana çalmış olmasın?» dedi.

«Ne yapabiliriz?»

«Atlı karıncalar bulur onu Yerin dibinde bile toprağı kazar bulurlar.»

«Öyleyse git ineğin ayağını getir.»

Yaşar koşarak çıktı. Damda kara kediyi gördü. Ağzında bir şeylerle kaçıyor-
du. İnip baktı. İneğin ayağını köpek kulubesine saklamıştı, yokladı, bulamadı. Telaşla yine dama çıktı. Bu kez de kara-
kedi yoktu. İndi bahçeye. Sonra yine da-
ma çıktı. Ne yapacağını şaşırılmıştı, ge-
reksiz işler yapıyordu. Anası, oluğun kı-
yısında Ulduz'un elini yüzünü yıkıyor-
du. Yaşar da yanlarına gitti. Anası ona:

«Yaşar,» dedi. «Eğer parmağın iyi-
leştiyse çalışmaya gitsen iyi olacak.»

Yaşar:

«Anacığım sen çamaşıra gitmeyecek
misin?» diye sordu.

«Ulduz'un babası, evde kalmamı, Ul-
duz'a göz kulak olmamı söyledi. Ona ye-
mek pişireceğim.»

«Babam bugün mü gelecek?»

«Gelirse sana haber salarım.»

ULDUZ'UN BOYU KADAR BEBEK HALI DOKUYAN İŞÇİ ÇOCUKLARIN EZGİSİ

İki üç gün sonra Yaşar'ın babası geldi. Ağır hastaydı. Sabahtan akşama dek yatağında inleyip durdu. Gülsüm'le Yaşar ona doktor bulup getirdiler. İlaç aldılar. Yaşar'ın anası işe gidemiyordu. Evde kalıp kocasına ve Ulduz'a bakıyordu. Kimi zaman evde ruşur (*) yapar, ya komşu kadınlara ya da hamam kapılarında müşterilere satardı.

Yaşar halı işçiliği yapıyordu. Evin geçimini daha fazla o sağlardı. Boş zamanlarında Ulduz'la birlikteydi. Birkaç gün Konuşan Bebeğin özlemini çektiler ve aranıp durdular. Bulamayınca bir başkasını yapmayı kararlaştırdılar.

(*) Ruşur: Hamamda keselenirken keseye sürülen ve kirlerin çıkmasını kolaylaştıran bir temizlik aracı.

Ulduz iğneye iplik geçirmesini, kumaş biçmesini, ve dikiş dikmesini Yaşar'ın anasından öğrendi. Şurdan burdan bulup buluşturdukları türlü türlü bez parçalarıyla işe başladılar. Yaşar'ın atölyeden getirdiği yün artıklarıyla bebeğin gövdesini, kol ve bacaklarını dolduruyorlardı.

Tam Ulduz'un boyunda olacaktı. Yüzünü Yaşar çizip boyayacaktı. Önce organlar teker teker hazırlanacak, sonunda birbirine eklenecekti. Başını yaparken eski bir lastik toptan yararlandılar. Topu beyaz bir bezle kapadılar. Yaşar bir cuma (**) günü sabahtan akşama kadar uğraştı, bebeğin gözlerini, ağzını ve öteki yerlerini çizdi, boyadı.

Yirmi gün kadar sonra bebek ayakta durabilmekteydi. Hem de boyu Ulduz'ununki kadar... Ama ağzı burnu çarpıktı. Suratı asık, gülücüksüz... sevinçsiz...

Çocuklar oturup düşünmeye koyuldular. Nesi vardı bebeğin? Neden asımtı suratını, neden hiç gülmüyordu?

(**) İran'da haftalık resmi tatil günü cumadır.

Sonunda bebeğin çıplak olduğunu, giyinmek istediğini anladılar.

Böylesi büyük bir bebeği giydirmek kolay olmasa gerekti. Bir hayli kumaş gerekiyordu. Giysiyi biçmek, dikmek beceri isterdi. İki üç gün böylece geçti. Bir yol bulamadılar.

Hafta başlarında Yaşar haftalığını anasına verirdi. Ve günlük harcamaları için yarım ya da bir kıran (*) alırdı anasından. Bir gün Ulduz'a:

«Bebeğe giysi almak için harçlığımı biriktiriyorum,» dedi.

Bir de hesapladılar ki, aylarca para biriktirseler bile üstbaş alacak kadar paraları olmayacaktı.

Büyük bebek çıplak asık suratıyla ayakta duruyordu. Onunla konuşuyorlardı ama o karşılık vermiyordu.

Bir gün Yaşar halı tezgâhının başında kirkit sallayıp düşünürken aklına bir şey geldi:

«Mademki bebek Ulduz kadar büyük, onun giysilerinden birini giyebilir.» Bunu akıl edince sevincinden türkü söy-

---

(*) Kıran : İran para birimi.

lemeye başladı. Halıcı türkülerindendi söylediği. Kirkiti yere koyup çakıyı aldı. Çakıyla tempo tutup sevinçle türkü söylüyordu. Giderek öteki çocuklar da türküye katıldılar. Atölyenin yarı karanlık tozlu havasını halı işçilerinin türküsü doldurdu.

Gittim şeker almaya
Kumbarama atmaya
Cebimde on param yok
Başladım yılışmaya
Satan kaptı taşını
Yardı benim başımı
Başımın kanı durmaz
Çağırdım kardeşimi

ÜVEY ANANIN DÖNÜŞÜ

Yaşar, akşamüstü eve dönünce anası :

«Üvey anayla ağabeyi döndüler,» dedi.

Yaşar'ın rengi soldu, bunu anasına belli etmemek için kendini sokağa dar

attı. O gece Ulduz'u göremedi. Gece damda yattı. Anası odada, hatta kocasının yanında yatıyordu. Yaşar gece yarısı uyanıp baktığında, komşularının su oluğunda bir şeylerin tüterek yandığını gördü. Üvey ana elinde bir gaz tenekesiyle ateşin yanında durmuştu.

Yaşar bir süre sıkıntıyla bunu seyretti. Sonra yatıp uyudu. Sabah kalkınca doğru işine gitti.

**AH BÜYÜK BEBEK
NEDEN YAKTILAR SENİ
VE NE UMUTLARLA SENİ
YARATAN ÇOCUKLARA
HIÇ ACIMADILAR**

Şimdi azıcık geriye dönelim, bakalım üvey ananın dönüşünde Ulduz'la büyük bebeğin başına neler gelmiş neler...

Ulduz bebekle oynamadığı zaman onu sandık odasına yorgan döşek yükünün arkasına saklardı. Üvey ana ansızın dönünce ortalıkta bir şey göremedi. Ulduz oluğun kıyısında oturmuş, parmaklarını sayıyor; Gülsüm bahçeyi süpürüyor, baba da odada pantolonunu ütülü-

yordu. Ağabeyi aynı günün akşamı eve döndü. Ama gitmeden önce bir süre babayla konuştu. Ulduz kendi hakkında konuştuklarını az da olsa anlamıştı.

Üvey ana, belli ki kendi baba ve kardeşlerine, kocasından ve Ulduz'dan yakınıyor, onları çekiştiriyordu.

Gece yatmadan önce kötü bir olay oldu. Üvey ana kendi yatağını sandık odasından alırken, yatakların arkasına büyük ve çirkin bir şeyin düştüğünü gördü. Ansızın yaygara koşturdu ve o büyük, çirkin şeyin Ulduz'un bebeği olduğu anlaşıldı. Üvey ana bebeği kaptığı gibi pencereden oluğun içine fırlattı ve Ulduz'a bağırdı :

«Karnimdaki çocuğa bir şey olsun istemiyorum. Anladın mı? Uğursuzluk getirir senin bebeklerin, iyi saatte olsunları çağırır evimize... Anlıyor musun, yoksa sille tokatla mı kafana sokayım bunları?»

Ulduz birdenbire üvey anasından kurtardı kendisini. Oluğun ortasına yüzü koyun düşen bebeğini almak için kapıya doğru fırladı. Üvey ana onun eşikten çıkmasına fırsat vermedi, yakaladı.

Az sonra Ulduz sandık odasında ye-

re çökmüş hiçkıra hiçkıra ağlıyordu. Kapı yüzüne kapatılmıştı. Üvey anası, gaz tenekesi elinde, olukta cayır cayır yanan kocaman bebeğe bakıyordu. Baba ise hâlâ böylesine büyük bir bebeğin bu eve nereden gelebileceğini bulmaya çalışıyordu.

YALNIZLIKTA VE ÜZÜNTÜDE CEMRE GECESİNİN UMUDU

Günler günleri kovalıyordu. Yaşar'ın babası bütün yazı hasta yatağında ilaç alarak geçirdi. Çocuklar birbirleriyle pek ender görüşüyorlardı. Bebekleri için üzülüyor, tek başlarına çile dolduruyorlardı. Hele Konuşan Bebeğin üzüntüsü... Ulduz, üvey anasının yanında bebek sözcüğünü bile ağzına alamıyordu, ama Konuşan Bebeği düşünmeden durabilir miydi hiç? O görkemli geceyi, o orman gecesini, o gizlerle dolu ormanı unutabilir miydi? Cemre gecesini unutabilir miydi? Cemre gecesini olunca tüm bebekler yine ormanda toplanacaktı. Ama Ulduz'la Yaşar'ı o ormana götürecek bir bebekleri yoktu artık...

Ah Konuşan Bebek!

Sen o kısacık yaşamınla, çocukların gönlüne öylesine kuruldun ki, seni hiçbir zaman unutmayacaklar.

Günler haftalar ve aylar geçti. Ulduz cemre gecesinin umuduyla yaşadı. O geceye kadar Konuşan Bebeğin ne yapıp yapıp ona geleceğine kesin kes inanıyordu.

Üvey anasının karnı burnuna dayanmıştı. Doğacak çocuğuyla çok övünüyordu. Ulduz'u da her davranışıyla azarlıyordu.

BOŞA ÇIKAN UMUTLAR... BÜTÜN O SEVİNÇLERE NE OLDU?

Bir gün baba eve bir elektrikçi getirdi. Odalara teller çekti. Bir de radyo aldı. O günden sonra ev elektrikle aydınlanıyor, radyonun sesi de her yanı dolduruyordu.

Cemre gecesinin umudu da boşunaymış. Anlaşılan Konuşan Bebek kesinlikle yitip gitmişti. Cemre gecesi gelip geçtikten sonra Ulduz büsbütün çaresizleşti. Tüm sevinci, tatlılığı silindi gitti. Ses-

siz, içine kapanık ve çekingen bir çocuk olup çıktı.

Yaşar okula gidiyordu. Çocukların birbirlerini görmemesi için üvey ana özellikle Yaşar'ı evlerine sokmuyordu :

«Bu serseri hergele, kızın terbiyesini daha da bozacak,» diyordu.

Öykümüz bitmedi...

Ulduz ve kargalar.

Herhalde bebeğin ve çocukların sonu ne oldu diye merak ediyorsunuz...

Eğer kargaların olayı ortaya çıkmısaydı, Ulduz üzüntüsünden ölüp gidecekti. Ama, Ana Karga'nın ortaya çıkışı ve çocukların kargalarla kurdukları dostluk, işleri kökünden değiştirdi. Ulduz ve Yaşar yine şevke geldiler ve var güçleriyle uğraştılar, sonunda Kargalar Kentin'e gidebildiler,

Kargaların öyküsü başlı başına ayrı bir öyküdür. Onu **Ulduz ve Kargalar** adlı kitapta okursunuz. Konuşan Bebeğin öyküsü burada bitti çocuklar!..

AKYÜZ KİTABEVİ
Çocuk kitapları

- 1 - KÜÇÜK KARA BALIK ..... Behrengi
- 2 - BİR ŞEFTALİ BİN ŞEFTALİ ..... Behrengi
- 3 - BİR GÜNLÜK DÜŞ VE GERÇEK ..... Behrengi
- 4 - SEVGİ MASALI ..... Behrengi
- 5 - ULDUZ VE KARGALAR ..... Behrengi
- 6 - ULDUZ VE KONUŞAN BEBEK ..... Behrengi
- 7 - PANCARCI ÇOCUK ..... Behrengi
- 8 - KEL GÜVERCİNCİ ..... Behrengi

Semed BEHRENGİ Üzerine

1939 yılında İran Azerbaycan'ı Tebriz kentinde yoksul bir işçi ailesinde doğdu Semed Behrengi. Tebriz'de öğretmen okulunu bitirdi. Tüm Azerbaycan'ın kırsal alanını adım adım dolaştı. Köylerinde öğretmenlik yaparken halkının sorunlarını inceledi.

İran'ın karanlık saltanat döneminin baskısı altında devrimci savaşı toplumsal içerikli yapıtlarıyla sürdürdü.

İki yüzyılı aşkın bir süreden beri kültürel ve sosyo-ekonomik sömürü tutsağı bulunan Azeri insanının dil özgürlüğü umudunu işledi. Bu dili çok güzel kullanabildiği halde geniş bir topluma seslenebilmek için Farsça yazdı. Titiz bir sorumluluk altında, ve kendisine yol gösteren diyalektik yönetimini unutmadan....

Sonra hiç beklenmedik bir anda Aras Çayı'nda ölü bulundu. Onu bilenler öldürülmüş olduğunu kabul ederler. Mezarı Tebriz'dedir. Taşında 31 Ağustos 1968 yazar...